

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

20 mai 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în componență:

Președinte – Petru Ursache,
Judecători – Ghenadie Nicolaev, Constantin Alerguș, Vladimir Timofti și Iurie Bejenaru,

a judecat în ședință publică recursurile ordinare declarate de procurorul, în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Ghenadie Eremciuc și de avocatul Liubomir Dudulica în numele inculpatului împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 noiembrie 2013 în cauza penală în privința lui

Tofan Constantin Ion, născut la 18 august 1955, originar și domiciliat în s. Vorniceni, r-nul Strășeni, str. Sfatul Țării 29;

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. 29.10.2012 – 06.08.2013 (prima instanță)*
- 2. 16.08.2013 – 08.11.2013 (instanța de apel)*
- 3. 04.02.2014 – 20.05.2014 (instanța de recurs ordinar)*

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul Crijanovschi Sergiu, care a susținut recursul în sensul declarat și a solicitat admiterea acestuia, cu respingerea celui declarat de avocatul inculpatului, Dudulica Liubomir.

Avocatul Dudulica Liubomir și inculpatul Tofan Constantin, care s-au pronunțat pentru respingerea recursului procurorului, cu admiterea celui declarat de avocat.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Bălți din 06 august 2013, **Tofan Constantin Ion** a fost condamnat în baza art. 248 alin. (5) lit. d) Cod penal la 4 (patru) ani închisoare, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

2. În fapt, instanța de fond, pe baza probelor administrate la dosar, a constatat că, Tofan Constantin, fiind administrator la SRL „TEZA”, care își desfășoară activitatea sa în s. Vorniceni, str. Sfatul Țării 29, r-nul Strășeni, la data de 24 ianuarie 2008, avînd intenția trecerii peste frontiera vamală a Republicii Moldova a mărfurilor în proporții deosebit de mari, cu folosirea frauduloasă a documentelor și prin declararea neautentică în documentele vamale, a exportat ciment procurat de la ÎI „Sturza Ion”, dealer oficial al SC „Lafarge Ciment Moldova” SA, în cantitate totală de 1 666 tone, către societatea „Arcad Holding” din Federația Rusă, în documentele contabile fiind indicată marca cimentului de „M-400”, însă în declarațiile vamale și documentele anexe prezentate de administratorul SRL „TEZA”, Constantin Tofan intenționat, în vederea realizării scopului său criminal a indicat ciment de marca „M-500” în sumă totală de 2 710 627,32 lei, majorînd astfel valoarea în vamă a mărfurilor cu 679 728 lei.

3. Împotriva sentinței au declarat apeluri:

- **procurorul**, care a solicitat casarea parțială a acesteia, cu menținerea pedepsei penale, dar cu aplicarea prevederilor art. 106 Cod penal, confiscarea specială a contravalorii bunurilor.

În motivarea apelului a invocat că, conform prevederilor art. 106 alin. (1) Cod penal, confiscarea specială constă în trecerea forțată și gratuită, în proprietatea statului a bunurilor (inclusiv a valorilor valutare), utilizate la săvîrșirea infracțiunilor sau rezultate din infracțiuni. În cazul în care bunurile utilizate la săvîrșirea infracțiunilor sau rezultate din infracțiuni nu mai există, sau nu se găsesc, se confiscă contravaloarea acestora. A menționat, că din materialele cauzei rezultă, că de către inculpatul Tofan Constantin i-a fost cauzat statului un prejudiciu material în sumă totală de 679 728 lei și din motivul că bunurile au fost deja înstrăinate, era necesar de a confisca de la inculpatul Tofan Constantin contravaloarea lor;

- **avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului**, care a solicitat casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărîri de achitare în privința inculpatului Tofan Constantin.

În motivarea apelului, avocatul a indicat că probele examinate nu au demonstrat vinovăția inculpatului Tofan Constantin în cele incriminate, că lipsește temeiul real – fapta prejudiciabilă săvîrșită și respectiv, temeiul juridic (componenta infracțiunii stipulată de legea penală) de atragere a inculpatului Tofan Constantin la răspundere penală pentru infracțiunea incriminată. A menționat, că la emiterea sentinței, prima instanță nu a luat în considerație argumentele apărării, critic au fost apreciate declarațiile inculpatului și a fost ignorat argumentul referitor la faptul, că în toate actele ca exportator figura SRL „Teza”. Legea nu prevede răspunderea penală pentru infracțiunea dată pentru subiectul special - persoana cu funcții de răspundere, administratorul întreprinderii. Potrivit sentinței, Tofan Constantin a fost

tras la răspundere penală ca persoană fizică, care, de fapt, nu are nici o legătură cu exportul dat în această calitate. Mai mult, instanța nu s-a expus nici asupra invocării unei învinuiri neclare și greșite. A considerat, că acuzatorul de stat nu a demonstrat din care considerente și care acte sau măcar calcule au concluzionat, că s-a majorat valoarea în vamă a mărfii cu 679 728 lei. Deasemenea, a considerat, că, incorect, i-a fost aplicată și pedeapsa inculpatului, aceasta fiind determinată de 4 ani închisoare, considerînd-o prea aspră pentru infracțiunea constatată prin sentință. Toate aceste omiteri și erori ale primei instanțe, au dus la încălcarea gravă a dreptului inculpatului la un proces echitabil.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 noiembrie 2013, a fost respins ca nefondat apelul procurorului.

A fost admis apelul avocatului Dudulica Liubomir în numele inculpatului, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărîre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

În baza art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, procesul penal în privința lui Tofan Constantin, învinuit în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 248 alin. (5) lit. d) Cod penal, a fost încetat din motiv că existau circumstanțe care au exclus sau au condiționat pornirea urmăririi penale și tragerea la răspundere penală.

În motivarea soluției sale, instanța de apel a indicat că, învinuirea formulată inculpatului Tofan Constantin în baza art. 248 alin. (5) lit. d) Cod penal, este o acuzație imprecisă și constituie în sine o încălcare esențială a art. 6 din Convenția Europeană, - "... orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, (...) a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva sa, (...) orice acuzat are, în special, dreptul: a) să fie informat, (...) în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa; b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale", or, conform art. 8 alin. (3), 325 alin. (1). 389 alin. (2) Cod de procedură penală, concluziile despre vinovăția persoanei de săvîrșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri, toate dubiile în probarea învinuirii se interpretează în favoarea inculpatului, judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu, iar sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri, instanța de judecată nu este în drept să completeze învinuirea cu circumstanțe care ar justifica-o și care ar agrava situația inculpatului și să-și întemeieze soluțiile pe presupuneri și dubii.

5. Au declarat recursuri ordinare împotriva deciziei instanței de apel:

- **procurorul**, care invocînd temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea totală a deciziei instanței de apel, cu menținerea sentinței, cînd apelul a fost greșit admis.

În motivarea recursului, acuzatorul de stat invocă faptul că, în decizia instanței de apel se face referire la un șir de neconcordanțe apărute în cadrul urmăririi penale și anume cantitatea totală exportată de 2 781 tone de ciment marca „M-400”, însă în declarațiile vamale prezentate de către societatea SC „TEZA” SRL a fost indicat ciment de marca „M-500” în sumă totală de 4 524 687 lei, iar ulterior s-a ajuns la cantitatea exportată de ciment de 1 666 tone în sumă totală de 2 710

627, 32 lei, din care motiv s-a considerat că au fost încălcate dispozițiile art. 6 CEDO, învinuirea fiind neconcretă și a fost încălcat dreptul la apărare. Poziția dată nu are suport nici legal și nici logic.

Actele de procedură penală, care au fost întocmite în cadrul urmăririi penale urmează a fi apreciate în comun cu celelalte probe prezentate de către părți.

Încălcarea oricărei alte prevederi legale decât cele prevăzute în alin. (2) art. 251 Cod de procedură penală, atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii - când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale - când partea ia cunoștință de materialele dosarului.

Instanța de apel s-a manifestat în favoarea părții apărării, deși potrivit legii nu avea acest drept, nimeni dintre participanții la proces, nici partea acuzării și nici cea a apărării nu a solicitat aceasta, din care motiv a încălcat prevederile art. 24 Cod de procedură penală.

Concluzia instanței de apel că învinuirea nu este clară este combătută prin declarațiile inculpatului Tofan Constantin.

Astfel, în cadrul înaintării învinuirii în comiterea infracțiunii prevăzute de art.248 alin. (5) Cod penal, inculpatul, în prezența apărătorului Dudulică Liubomir a declarat că „Cu ordonanța de punere sub învinuire am făcut cunoștință, învinuirea îmi este clară, însă vina nu o recunosc” (vol.2, f.d. 219).

Soluția instanței de judecată de încetare a procesului penal în temeiul art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, ca urmare a nerespectării regulilor de întocmire a ordonanței de punere sub învinuire, este nejustificată.

Recurentul solicită menținerea sentinței fiindcă, aplicarea art. 106 Cod penal, confiscarea specială, după cum s-a solicitat de către procuror, în apelul de bază, urmează a fi încasată de la întreprinderea SRL „TEZA” ca persoană juridică și nu de la persoana fizică, Tofan Constantin.

Referitor la acțiunile ilegale ale persoanei juridice SRL „TEZA” urmează să fie adoptată o hotărâre, fiind cercetat în temeiul art. 276 Cod de procedură penală.

- **avocatul Dudulica Liubomir în numele inculpatului**, care invocând temeiurile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, solicită casarea totală a deciziei instanței de apel, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

În motivarea recursului, avocatul invocă faptul că, nu s-a luat în considerație că, de fapt, contrar prevederilor art. 8 Cod de procedură penală, instanța de judecată a aplicat principiul prezumției vinovăției. Acuzarea de stat urma în ședință să demonstreze faptul că Tofan Constantin cunoștea despre faptul că cimentul care a fost transmis SRL „Teza” era de marca M-400. Când și în ce mod inculpatului i-au devenit cunoscute aceste circumstanțe nu s-a stabilit. În actele contabile ale SRL „Teza” este indicat doar ciment vrac, fără indicarea mărcii acestuia. Careva alte acte în temeiul cărora inculpatul a aflat, sau măcar urma să cunoască acest fapt, nu au fost nici măcar invocate, dar nu și prezentate. Astfel, declarațiile inculpatului referitor la indicarea mărcii cimentului în declarațiile vamale în temeiul actelor de însoțire a mărfii, acte transmise de către Sturza Ion, corespund adevărului, pînă la proba contrară care așa și nu a fost prezentată. Actele care conțin informația despre marca cimentului nu au fost transmise inculpatului și nici prezentate acestuia.

Aceste acte au fost doar în posesia lui Sturza Ion, care, conform declarațiilor date în ședința de judecată, creează impresia că intenționat spune minciuni pentru a distrage atenția de la sine ca persoană ce se face vinovată de fraudele date. Astfel, nu s-a constatat existența laturii subiective a infracțiunii incriminate - intenția directă a inculpatului de a comite crima dată.

A fost ignorat argumentul apărării referitor la faptul că în toate actele ca exportator figurează SRL „Teza” și, conform art. 248 Cod penal este subiectul infracțiunii persoana fizică sau persoana juridică. Legea nu prevede răspunderea penală pentru infracțiunea dată pentru subiectul special - persoana cu funcții de răspundere, administratorul întreprinderii. Potrivit sentinței, Tofan Constantin este atras la răspundere penală ca persoană fizică care, de fapt, nu are nici o legătură cu exportul dat în această calitate.

Poziția instanței de apel referitor la stabilirea circumstanțelor care au dus la nulitatea actului procesual, fiind viciat, fapt care a dus la adoptarea sentinței de încetare a procesului penal, este corectă. Dar, în cazul în care se solicită sentință de achitare și sunt prezente temeiuri care justifică această cerință, consider că instanța de apel urma să adopte o decizie de achitare.

Conform art. 8 alin. (3) Cod de procedură penală - concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului.

6. Judecând recursurile declarate, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează asupra admiterii acestora, din următoarele considerente.

Procurorul și avocatul Dudulică Liubomir invocă ca temeiuri de declarare a recursurilor art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, conform cărora, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar conform pct. 8) al aceluiași articol, în cazul când nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

Instanța de recurs menționează că aceste prevederi legale și-au găsit reflectare în cauza dată.

Conform prevederilor art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar.

Colegiul penal lărgit enunță că, instanța de apel greșit a admis apelul avocatului Dudulică Liubomir în numele inculpatului, a casat sentința Judecătoriai Bălți din 06 august 2013 în privința lui Tofan Constantin și a pronunțat o nouă hotărâre prin care în baza art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, procesul penal în privința lui **Tofan Constantin Ion** pe art. 248 alin. (5) lit. d) Cod penal, a fost încetat deoarece au existat alte circumstanțe care exclud sau condiționează tragerea la răspundere penală.

Conform materialelor cauzei, prima instanță corect l-a recunoscut vinovat pe Tofan Constantin de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 248 alin.(5) lit. d) Cod penal

- trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a obiectelor, cu folosirea frauduloasă a documentelor și declararea neautentică în documentele vamale, săvârșit în proporții deosebit de mari, luând la bază totalitatea probelor administrate la dosar care, fiind examinate prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, just a indus concluzia privind comiterea de către inculpat a infracțiunii incriminate.

Astfel, prima instanță întemeiat a menționat că vina inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate a fost dovedită prin declarațiile martorului Sturza Ion și prin probele materiale, și anume: facturi fiscale (vol. 1, f.d. 55-79); procesul verbal de percheziție din 05 aprilie 2012 (vol. 2, f.d. 4-5); contractul nr. 09/C de vânzare-cumpărare din 15 septembrie 2007 (vol. 2, f.d. 11-12); acte de confirmare a mărfurilor sosite pe cale aferentă (vol. 2, f.d. 13-37); procesul-verbal de ridicare din 28 iunie 2012 (vol. 2, f.d. 39); declarații vamale primare (vol. 2, f.d. 40-164); procesul-verbal de examinare a obiectului din 29 iunie 2012 (vol. 2, f.d. 165-176); procesul-verbal de examinare a obiectului din 24 septembrie 2012 (vol. 2, f.d. 199, 201).

Din aceste considerente, sunt întemeiate concluziile primei instanțe privind comiterea de către inculpat a infracțiunii de contrabandă, manifestată prin trecerea peste frontiera vamală a Republicii Moldova a documentelor și declararea neautentică în documentele vamale, iar după examinarea probelor, prima instanță a stabilit pe deplin vina lui Tofan Constantin în comiterea infracțiunii incriminate.

Tofan Constantin a comis infracțiunea prevăzută de art. 248 alin. (5) lit. d) Cod penal. Colegiul penal lărgit menționează că această infracțiune este formală și a fost consumată când au fost scoase bunurile în proporții deosebit de mari de pe teritoriul vamal al Republicii Moldova, cu introducerea în declarația vamală a unor informații vădit false.

În ce privește stabilirea pedepsei inculpatului Tofan Constantin, conform alin. (2) al art. 61 Cod penal, pedeapsa penală are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților cât și a altor persoane.

Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Astfel, raționamentul de aplicare a prevederilor art. 90 Cod penal are la origine persoana și comportamentul acesteia pînă la săvârșirea infracțiunii, atitudinea și modul de manifestare a infractorului în fazele de urmărire penală și de judecare a cauzei, față de cele comise, cum vinovatul își apreciază fapta social periculoasă încă de la momentul descoperirii ei, cum ar fi: conduita bună a infractorului, străduința depusă pentru a înlătura rezultatul infracțiunii sau a repara paguba cauzată, comportarea sinceră în cursul procesului.

Conform textului art. 90 alin. (1) Cod penal, instanța poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicînd numaidecît în hotărîre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și, respectiv, ajungînd la concluzia că acesta se poate îndrepta fără executarea reală a pedepsei cu închisoare, motive care trebuie arătate în hotărîre.

La fel, instanța de judecată va ține seama de trecutul vinovatului, de mediul în care trăiește, modul de comportare la locul de muncă, în familie, societate.

Având în vedere cele menționate cât și materialele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că, la numirea pedepsei inculpatului, pot fi aplicate prevederile art. 90 Cod penal, cu stabilirea spre executare a unui termen de probă de 2 ani, din motiv că corectarea acestuia va fi posibilă și fără izolarea lui de societate.

Prin urmare, recursurile procurorului și al avocatului Liubomir Dudulica în numele inculpatului vor fi admise, cu casarea totală a deciziei instanței de apel și sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care, executarea pedepsei principale sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, stabilită de prima instanță, va fi suspendată condiționat, în baza art. 90 Cod penal, pe un termen de probă de 2 ani.

7. Reieșind din cele expuse, în conformitate cu art. 434-435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de procurorul, în Procuratura de nivelul Curții de Apel Bălți, Ghenadie Eremciuc și de avocatul Liubomir Dudulica în numele inculpatului, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 08 noiembrie 2013 și sentința Judecătoriei Bălți din 06 august 2013, în cauza penală în privința lui *Tofan Constantin Ion*, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, prin care:

Tofan Constantin Ion se consideră condamnat în baza art. 248 alin. (5) lit. d) Cod penal și i se stabilește pedeapsa sub formă de 4 (patru) ani închisoare.

În baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei principale, se suspendă condiționat pe un termen de probă de 2 (doi) ani.

Decizia este irevocabilă, pronunțată în ședință publică la data de 17 iunie 2014.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Ghenadie Nicolaev

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti

Iurie Bejenaru

